

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **J.W.**

w przedmiocie wniosku (sygnalizacji) jego obrońcy potrzeby wznowienia postępowania kasacyjnego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 8 sierpnia 2025 r.

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego I.Z. od udziału w sprawie III KO 26/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art.42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

wyłączyć sędziego I.Z. od udziału w sprawie Sądu Najwyższego o sygn. akt III KO 26/24.

UZASADNIENIE

W dniu 16 lutego 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy J.W. zawierające, oparty o przepis art. 540 § 3 k.p.k., wniosek oraz wynikającą z przepisów art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. sygnalizację potrzeby wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2023 r., III KK 62/23, oddalającego jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną na korzyść skazanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

Po wyłączeniu, na wnioski obrońcy, od orzekania w niniejszej sprawie sędziów: A.D. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., KRI 394), M.B. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2024 r., KRI 465), P.K. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r., KRI 549), rozpoznanie wniosku (sygnalizacji) przydzielone zostało do rozpoznania SSN M.W., która zarządzeniem z dnia 4 lutego 2025 r. (k. 111) wyznaczyła termin posiedzenia na dzień 13 marca 2025 r. wskazując skład orzekający w osobach sędziów przewidzianych do orzekania w tym dniu na rozprawach/posiedzeniach zgodnie z planem sesji na marzec 2025 r.

Zarządzeniem z dnia 19 lutego 2025 r. osoba pełniącą funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej w miejsce wskazanego przez referentkę SSN P.W. do składu orzekającego w niniejszej sprawie wyznaczyła sędziego I.Z. (k. 112).

W dniu 19 marca 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego J.W. o wyłączenie od orzekania w przedmiotowej sprawie sędziego I.Z. Uzasadniając wniosek obrońca odwołał się do trybu powołania tego sędziego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej powoływanej jako ustawa o KRS z 2017 r.), wskazując, że skład sądu z jego udziałem nie zapewniałby stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC) oraz skutkowałby wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożony przez obrońcę wniosek o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt III KO 26/24 sędziego I.Z. jest oczywiście zasadny.

Sąd Najwyższy w tym składzie podziela w całej rozciągłości stanowisko wnioskodawcy oraz podtrzymuje wyrażany przez siebie wielokrotnie pogląd, co do konsekwencji udziału w składzie orzekającym Sądu Najwyższego i wydaniu orzeczenia czy to w przedmiocie kasacji, czy też wniosku o wznowienie

postępowania, osoby powołanej na urząd sędziego w tym Sądzie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., jako dotkniętej uchybieniem polegającym na nienależytej obsadzie sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. pkt 1 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNK z 2020 r., z. 2 poz. 7 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK z 2022 r., z. 6, poz. 22).

Konieczność wyłączenia wymienionego sędziego, na co także zasadnie zwrócił uwagę autor wniosku, wspiera również jednolite orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) zgodnie z którym, Sąd Najwyższy w składach z udziałem sędziów powołanych na urząd sędziego SN na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r. nie stanowi sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, a tym samym nie gwarantuje prawa do rzetelnego procesu (por. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19; z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19; z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20; z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], *Grzęda przeciwko Polsce*, skarga 43572/18; z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21). Wprawdzie orzeczenia te dotyczyły sędziów orzekających w Izbach: Dyscyplinarnej, Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Cywilnej, mają one wszelako bezpośrednie przełożenie także na składy orzekające Sądu Najwyższego w Izbie Karnej z udziałem osób powołanych na urząd sędziego SN w identycznym trybie.

Nie ulega też wątpliwości, że orzekanie przez sędziego I.Z. w przedmiocie wniosku o wznowienie, w którym zasygnalizowano wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na udział w składzie orzekającym w przedmiocie kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego w tym samym, niekonstytucyjnym trybie, a więc na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., nie tylko uprawnia

do powzięcie uzasadnionych wątpliwości co do zachowania przez niego bezstronności w tej konkretnej sprawie (*iudex suspectus*), lecz wręcz powinno skutkować wyłączeniem tego sędziego *ex lege* na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

Ratio legis art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. jest czytelne i – w myśl zasady *nemo iudex indoneus in propria causa* – sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego, w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków. Nie chodzi przy tym jedynie o te ewidentne przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, które *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, ale o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio (zob. J. Kosonoga (w:) R. A. Stefański S. Zabłocki (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 1 – 166, Warszawa 2017, tom I, s. 550). Trudno o bardziej jednoznaczny przykład tego rodzaju sytuacji niż ten, w którym sędzia Sądu Najwyższego powołany w niekonstytucyjnym trybie, ma oceniać zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z uwagi na udział w składzie orzekającym Sądu Najwyższego oddalającego kasację Rzecznika Praw Obywatelskich wniesioną na korzyść skazanego J.W., osób powołanych również z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa nie będącej organem tożsamym z tym, który przewidziany jest w art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skoro, pomimo rzucających się w oczy okoliczności, o których mowa wyżej, ani osoba pełniąca funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierująca pracami Izby Karnej nie uznała za celowe wdrożenie procedury wyłączającej z mocy prawa sędziego I.Z. od orzekania w niniejszej sprawie, a nawet sama go do rozpoznania niniejszego wniosku – sygnalizacji wyznaczyła (aczkolwiek wcześniej z tego powodu, wprawdzie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., wyłączyła wszakże sędziego Małgorzatę Bednarek – zob. powołane wyżej postanowienie z dnia 18 lipca 2024 r., KRI 465), ani też sam sędzia nie złożył oświadczenia o jakim mowa w art. 42 § 2 k.p.k., chociaż inni sędziowie wnioski oparte przynajmniej o przepis art. 41 § 1 k.p.k. w podobnych sytuacjach składali (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2022 r., IV KO 100/22, na wniosek samego sędziego I.Z., czy też postanowienia: z dnia 19 maja 2022 r., V KO 38/22, z dnia 7 lipca 2022 r., V KO 60/22 i z dnia 9 sierpnia 2022 r., I KO 73/22 [na wnioski sędziego A.B.]; z dnia 29 marca 2022 r., II KO 27/22, z dnia 9 czerwca 2022 r., IV KO 49/22, z dnia 14

czerwca 2022 r., I KO 59/22 i z dnia 15 czerwca 2022 r., V KO 22/22 [na wnioski sędziego M.M.; z dnia 28 lipca 2022 r., IV KO 88/22 i z dnia 9 sierpnia 2022 r., I KO 73/22 [na wnioski sędziego P.K.)], jego wyłączenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. stało się wręcz koniecznością.

Uwzględniając całokształt rozważań poczynionych w niniejszym uzasadnieniu postanowiono jak na wstępie.

[WB]

[a.ł]